

31 Μαρτίου 2017

Φθορά και αναγέννηση με τα μάτια του καλλιτέχνη

Πολιτισμός / Ζωγραφική & Εικαστικές Τέχνες

Νίκος Ταμουτσέλης, Εικαστικός

Η μελέτη του χώρου και η παρακολούθηση του φαινομένου της μεταμόρφωσης των αρχιτεκτονικών και κοινωνικών χώρων είναι μια διαδικασία αλλαγών και μεταβολής του χώρου στην οποία συμμετέχει εκτός από το χρόνο και ο ίδιος ο άνθρωπος μέσα από τις συμπεριφορές των κοινωνικοπολιτικών αλληλεπιδράσεων ανάλογα κάθε ιστορική περίοδο. Η δημιουργική συμμετοχή του ανθρώπου σε αυτήν τη διαδικασία είναι η κατασκευή των αρχιτεκτονικών χώρων, κυρίως από τη χρήση των φυσικών υλικών της περιοχής (Πέτρα ξύλο - χώμα - καλάμια, ο ασβέστης, ο σοβάς).

Σε μια κάτοψη⁷ θα μπορούσαμε να εντοπίζουμε τους ενδιάμεσους χώρους από ξύλινες κατασκευές, άλλοτε από κλαδιά, κλαδοπλεκτικά χωρίσματα, και άλλοτε από καλάμια τα οποία καλύπτονται από λάσπη είτε από κοπριά από τα ζώα. Υλικά τα οποία επιλέχθηκαν να λειτούργησαν ως ισοδύναμα για την παραγωγή και δημιουργία των αισθητικών αναπαραστάσεων για την ανάπτυξη των κοινωνικών χώρων.

Από μόνα τους αυτά τα κτήρια, είναι δημιουργήματα, με ιδιαίτερη κοινωνική,

επαγγελματική, και πολιτιστική αξία. Είναι κατασκευές που σέβονται το περιβάλλον, καθώς τα υλικά τους, έρχονται και παράγονται κατευθείαν από τη φύση, δηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο και την ανάγκη του ανθρώπου να εναρμονιστεί μέσα σε αυτήν.

Αυτή η συνάντηση του καλλιτέχνη με την τέχνη του, αλλά και με τα φαινόμενα που προκύπτουν στο οπτικό του ερέθισμα, είναι μια πορεία που καταγράφεται σταδιακά στη ζωγραφική του επιφάνεια. Μια διαδικασία ενάντια στην εξαφάνιση των σημείων και την αποκάλυψη ενός χώρου που δεν φθείρεται, εν συγκρίσει με τον πραγματικό.

Η συνάντηση στο χώρο και στο χρόνο γίνεται μέσα από τη αποτύπωση της εργασίας, κατά την οποία ο δημιουργός μπορεί και εντοπίζει σχεδιαστικά αυτές τις λειτουργίες των φαινομένων μέσα στο χρόνο. Η σταδιακή και κλιμακωτή πορεία αποσύνθεσης και φθοράς των αντικειμένων στο χώρο, εμ φανίζεται μεμονωμένα στα κτήρια αλλά και στο σύνολο των κοινωνικών χώρων με την παράλληλη εξαφάνιση των σημείων που ανέδειξαν αυτές τις μορφές των αισθητικών εκφράσεων στην περιοχή.

Αυτή η καταγραφή της φθοράς των σημείων που προβάλλονται στα έργα, γίνεται σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία τα αντικείμενα παρατήρησης έχουν ξεπεράσει αυτό το όριο της ακμής τους και της ύπαρξής τους και βρίσκονται σε ένα στάδιο μιας καμπύλης με φθίνουσα πορεία, σε ένα στάδιο λίγο πριν εξαφανιστούν και χαθούν μια για πάντα. Κάστρα, τείχη και ακροπόλεις, ιερά λείψανα ανάμεσα σε εκκλησίες και βυζαντινές οχυρώσεις με θεμέλια στρατιωτικών καταυλισμών, κάστρα που έκτισε ο Αυτοκράτορας Βασίλειος ο Βουλγαροκτόνος.

Αυτό που εντοπίζει ο καλλιτέχνης παρατηρητής αυτών των φαινομένων της φθοράς του χώρου στον χρόνο είναι: Η κλιμακωτή εξαφάνιση ενός χωρικού σύμπαντος, μέσα από μια διαδικασία φθοράς στο πέρασμα του χρόνου, με τα φυσικά υλικά κατασκευής να επιστρέφουν στο χώρο από τον οποίο δημιουργήθηκαν με την αρχική τους μορφή.

Αυτό το φαινόμενο μπορεί κάποιος να το παρακολουθήσει προσεκτικά, ειδικά όταν επισκεφτεί τα παραδοσιακά κτήρια της περιοχής των Κορεστίων, τα οποία λόγω αυτής της σύνθεσης των υλικών, ήδη βρίσκονται συνεχώς στη διαδικασία της φθοράς μέσα στο χρόνο. Μια διαδικασία την οποία ο ίδιος ο καλλιτέχνης την έχει τιτλοφορήσει και την έχει ονομάσει στις παρουσιάσεις του, ως «Σπίτια της λάσπης».

Στους συγκεκριμένους τόπους, αυτό που εντοπίζει ο καλλιτέχνης μέσα από την

μελέτη και παρατήρηση του τοπίου, είναι αυτή διαδικασία αποδόμησης του ίδιου χώρου. Το ίδιο το υλικό, αυτό της λάσπης, αρχίζει σταδιακά στο πέρασμα του χρόνου να αλλάζει διάσταση, καθώς επιστρέφει στη γη και στο έδαφος, έτσι όπως γεννήθηκε, με τη μορφή του λιωμένου χώματος και της λάσπης.

Στη τέχνη του Β.Τ. εντοπίζουμε αυτήν τη αίσθηση της φθοράς, αλλά και την παράλληλη αναγέννηση των χώρων και του τοπίου μέσα από τα ίδια τα υλικά τους, μια διαδικασία η οποία συνεχίζεται μέσα από τους κύκλους των εποχών.

Ο Αρχιτεκτονικός Χώρος, έτσι όπως προβάλλεται μέσα από το έργο, είναι ένα δημιουργημένο σύμπαν το οποίο σταδιακά αποδομείται, εμφανίζοντας αυτές τις οπτικές των διαφορετικών μορφών, καθώς οι χώροι σχετίζονται άμεσα με την συνοχή των κοινωνικών και επαγγελματικών εκφράσεων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό χώρο των κτηρίων. Το σχολείο, το σπίτι, η γειτονιά, είναι ένα σύνολο το οποίο οργανώνει τη γνώση για την ταυτότητα του χώρου και διαδραματίζει ένα πρωταρχικό ρόλο στη διαδικασία της κοινωνικοποίησης του ατόμου¹⁰.

Ο χώρος είναι ένα σημείο στη τέχνη του Β.Τ. ως μια έννοια η οποία εκτός από την καλλιτεχνική οπτική, είναι ικανή να προκαλέσει και να εγείρει και το ενδιαφέρον από την μεριά των επιστημών της κοινωνιολογίας της φιλοσοφίας και της σημειολογίας. Ο τρόπος θέασης των πραγμάτων και των γεγονότων, αφορούν την αντίληψη που έχουμε για τη διάσταση του κοινωνικού χώρου στο παρελθόν αλλά και το σήμερα. Στοιχεία που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις αντιλήψεις που έχουμε και εμείς οι ίδιοι στο πεδίο της ιδιωτικής ή και της δημόσιας ζωής μας. Τα κτήρια αυτά έχουν μια τριπλή κατασκευαστική υπόσταση¹¹, ως οικοδομές, ως στερεά σχήματα κτηρίων που εγγράφονται στο χώρο και ως διατάξεις του χώρου όπου διατίθεται η ανθρώπινη ζωή.

Αυτή την αναζήτηση των δεσμών των φυσικών επιστημών με την τέχνη γενικά, μπορούμε να την προσεγγίσουμε μέσα από ένα πεδίο ανάλυσης των νοημάτων και των ιδεών που εκφράζουν τα περιεχόμενα των θεμάτων του καλλιτέχνη.

7. Αχιλλέας Στόϊος. (2000). Τα παλιά κτίσματα της Πρέσπας. Πληροφορίες για την συντήρηση, την επισκευή και τον εκσυγχρονισμό τους, εκδ Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ν Φλώρινας «Βασιλική Πιτόσκα», Φλώρινα.
8. Ν. Κ Μουτσόπουλος. (2003). Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά μνημεία της Δ. Μακεδονίας - Εκκλησίες του Ν. Φλώρινας., εκδ Μαλιάρης, Αθήνα, σελ 19.
9. Ταμουτσέλης Νικόλαος. (2012). Χωρικοί Μετασχηματισμοί, εκδ Παπακοσμά, Φλώρινα, σελ 163.
10. Εφη Συγκολίτου. (1997). Περιβαλλοντική Ψυχολογία, Κεφ 4 εκδ Ελληνικά Γράμματα, σελ 108.

[συνεχίζεται]

Πηγή: Physics News 18, «ΧΩΡΟΣ - ΧΡΟΝΟΣ - ΚΙΝΗΣΗ: Η Αναζήτηση των Δεσμών των Φυσικών Επιστημών με την Τέχνη», Ταμουτσέλης Νικόλαος, Ζωγράφος, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Διαβάστε το προηγούμενο μέρος του άρθρου [εδώ](#)

<http://bit.ly/2mUMS3r>